

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2020/1364

z 23. septembra 2020

o legálnych možnostiach získania ochrany v EÚ: podporovanie presídľovania, prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Počet utečencov a ďalších osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, sa globálne zvyšuje. V dôsledku toho je potrebné, aby sa posilnila schopnosť Únie plniť si svoju morálnu povinnosť, ktorou je poskytovať účinnú pomoc. Všetky členské štáty by sa mali podieľať na spoločnom úsilí Únie a preukázať solidaritu tým, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, a to ponúknutím legálnych možností príchodu do Únie a zlepšovaním ochranného priestoru mimo Únie.
- (2) Cieľom tohto odporúčania je podporiť nepretržité úsilie, ktoré členské štáty vynakladajú v záujme poskytovania a zlepšovania legálnych a bezpečných kanálov pre tých, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu. Odporúčané opatrenia si predovšetkým kladú za cieľ preukázať solidaritu s krajinami mimo EÚ, do ktorých bol vysídlený veľký počet osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, prispieť k medzinárodným iniciatívam v oblasti presídľovania a prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a zlepšiť celkové riadenie migrácie.
- (3) Únia pracuje na vytvorení a zlepšení ochranného priestoru v krajinách tranzitu, cieľových krajinách alebo v krajinách prvého azylu, aby poskytla pomoc ľuďom, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, ako aj migrantom, ktorí sú obzvlášť zraniteľní, a zároveň pomohla hostiteľským komunitám. Regionálne programy rozvoja a ochrany ⁽¹⁾ v Africkom rohu a v severnej Afrike či na Blízkom východe podporujú okrem iného zachovávanie a zlepšovanie ochranného priestoru budovaním kapacít vnútroštátnych systémov a podporovaním orgánov a občianskej spoločnosti. Zabezpečujú ochranu osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a poskytujú im priamu pomoc. Všetky akcie realizujú implementujúci partneri. Tieto programy podporujú trvalé riešenia pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, najmä presídlenie, pričom zabezpečujú skríning a registráciu, uľahčujú účinné určenie postavenia utečenca, a priamo podporujú operácie Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (ďalej len „UNHCR“) v oblasti presídľovania. Členské štáty sa vyzývajú, aby ako členovia konzorcia zohrávali aktívnu úlohu alebo aby finančne prispievali na podporu a vykonávanie regionálnych programov rozvoja a ochrany s cieľom posilniť vonkajší rozmer migračnej politiky EÚ.
- (4) Presídľovanie je dôležitým nástrojom na ochranu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a prejavom globálnej solidarity s krajinami mimo EÚ, ktorý im má pomôcť vyrovnáť sa s vysokým počtom osôb utekajúcich pred vojnou či prenasledovaním. Zároveň je kľúčovým prvkom komplexnej azylovej a migračnej politiky Únie: keďže presídlenie predstavuje bezpečnú a legálnu možnosť pre osoby, ktoré potrebujú ochranu, pomáha zachraňovať životy, znižovať neregulárnu migráciu a bojovať proti obchodnému modelu prevádzacích sietí. Presídľovanie je tiež dôležitou a integrálnou súčasťou komplexného prístupu k migrácii, pretože zapája partnerské krajiny do celého spektra oblastí súvisiacich s migráciou.
- (5) UNHCR potvrdil, že globálne potreby v oblasti presídľovania zostávajú vysoké, pričom v roku 2020 ide o 1,44 milióna prípadov. Očakáva sa, že toto číslo v nasledujúcich rokoch ešte porastie.

⁽¹⁾ Spolufinancované z rozpočtu Únie a implementované konzorciami pod vedením členských štátov.

- (6) Počas prvého Globálneho fóra o utečencoch, ktoré sa konalo v decembri 2019, sa zhodnotil pokrok pri vykonávaní globálneho paktu UNHCR o utečencoch ⁽⁷⁾. Toto fórum zmobilizovalo širokú medzinárodnú podporu pri hľadaní trvalých riešení pre utečencov z celého sveta vrátane riešení v oblasti presídľovania a rozšírenia počtu a rozsahu legálnych možností dostupných pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu. V trojročnej stratégii UNHCR (2019 – 2021) týkajúcej sa presídľovania a doplnkových možností je stanovený plán tohto rozšírenia, ktorý počíta s ponúknutím väčšieho počtu miest, mobilizáciou väčšieho počtu aktérov a vytvorením otvorenejších spoločností. V snahe prevziať úlohu globálneho lídra v oblasti presídľovania sa členské štáty vyzývajú, aby podporili vykonávanie stratégie a odvrátili súčasný globálny trend klesajúceho počtu krajín prisídlenia a prudkého poklesu prísľubov na prisídlenie ⁽⁸⁾.
- (7) Od roku 2015 pomohli dva úspešné programy prisídlenia sponzorované z prostriedkov EÚ, do ktorých je zapojený významný počet členských štátov, viac ako 70 000 najzraniteľnejším osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, nájsť útočisko v Únii. V období 2015 až 2018, keď sa globálna situácia v oblasti presídľovania výrazne zmenila, sa ročný počet prisídlení do členských štátov strojnásobil, pričom podiel EÚ na globálnom presídľovaní sa zvýšil z menej ako 9 % spreď roku 2016 na 41 % v roku 2018. Tento nárast svedčí o pridanej hodnote a potenciáli spolupráce a koordinácie na úrovni EÚ v oblasti presídľovania. Zároveň poukazuje na význam financovania z rozpočtu EÚ, pričom na priamu podporu úsilia členských štátov v oblasti presídľovania bola v období 2015 – 2020 vyčlenená suma 1 miliarda EUR.
- (8) V rámci prvého systému presídľovania EÚ ⁽⁴⁾ sa členské štáty spolu so štátmi pridruženými k dublinskému systému dohodli, že v priebehu 2 rokov (2015 – 2017) ⁽⁵⁾ prisídlia z krajín Blízkeho východu, Afrického rohu a severnej Afriky 22 504 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu. Celkovo bolo v rámci tohto prvého úspešného systému EÚ prisídlených 19 452 osôb (86 % celkového prísľubu).
- (9) V rámci druhého systému presídľovania EÚ ⁽⁶⁾ sa členské štáty dohodli na prisídlení 50 039 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a to z Turecka, Libanonu, Jordánska, ako aj z krajín pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie, pričom podporia najmä mechanizmy núdzového tranzitu vytvorené UNHCR v Nigeri (2017) a v Rwande (2019). Systém bol úspešný a prisídlených bolo 43 827 osôb (88 % celkového prísľubu).
- (10) S cieľom maximalizovať počet prisídlení a efektívne využiť dostupné finančné prostriedky majú členské štáty, ktoré ešte v plnej miere nevykonali svoje prísľuby v rámci druhého systému presídľovania EÚ, možnosť tak urobiť v rokoch 2020 a 2021, aby splnili svoje predchádzajúce záväzky.
- (11) Podľa vyhlásenia EÚ a Turecka ⁽⁷⁾ bolo do polovice septembra 2020 prisídlených viac ako 27 000 osôb ⁽⁸⁾. Prostredníctvom vlastných vnútroštátnych systémov prisídlili členské štáty z Turecka ďalšie osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.
- (12) Únia musí prejsť od ad hoc systémov presídľovania k takým systémom, ktoré fungujú na základe stabilného rámca, čím sa zabezpečí udržateľnosť a predvídateľnosť systémov presídľovania EÚ. Na tento účel predložila Komisia v rámci prepracovania azylového systému Únie v roku 2016 návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídľovanie ⁽⁹⁾, ktorého cieľom bolo poskytnúť bezpečné a legálne možnosti získania medzinárodnej ochrany pre tých, ktorí sú v núdzi. V júni 2018 bola dosiahnutá čiastočná predbežná politická dohoda, výsledkom ktorej bolo to, že do rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia bolo popri presídľovaní zahrnuté aj prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov. Rýchle prijatie tohto návrhu predstavuje dôležitý medzník z hľadiska účinnejšej, spravodlivejšej a stabilnejšej politiky EÚ v oblasti azylu a migrácie vrátane stabilného rámca pre presídľovanie.

⁽⁷⁾ <https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html>.

⁽⁸⁾ UNHCR dostal v roku 2018 prísľuby na prisídlenie z 29 krajín, zatiaľ čo v roku 2017 to bolo 35 krajín; počet odchodov na účely prisídlenia klesol zo 65 100 v roku 2017 na 55 680 v roku 2018.

⁽⁹⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2015/914 z 8. júna 2015 týkajúce sa európskeho systému presídľovania, Ú. v. EÚ L 148, 13.6.2015, s. 32.

⁽⁵⁾ Závery zástupcov vlád členských štátov zasadaajúcich v Rade z 20. júla 2015.

⁽⁶⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1803 z 3. októbra 2017 o posilnení legálnych spôsobov migrácie pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, Ú. v. EÚ L 259, 7.10.2017, s. 21.

⁽⁷⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>.

⁽⁸⁾ Tieto prisídlenia boli čiastočne započítané v rámci systémov presídľovania EÚ uvedených v odôvodneniach (8)a (9).

⁽⁹⁾ COM(2016) 468 final.

- (13) Aby sa zabezpečilo nepretržité úsilie v oblasti presídľovania dovtedy, kým nebude zavedený stabilný rámec, Komisia vyzvala členské štáty, aby v júli 2019 na 9. fóre o presídľovaní predložili prísluby na presídlenie na rok 2020. Táto požiadavka vychádzala z priorít odsúhlasených na toto obdobie a bola v súlade s globálnymi potrebami v oblasti presídľovania, ktoré UNHCR predpokladá na rok 2020, ako aj s odporúčaniami UNHCR týkajúcimi sa plánovania EÚ v oblasti presídľovania na rok 2020, v ktorých sa na rok 2020 požaduje 30 000 miest. Výsledkom bolo necelých 29 500 príslubov predložených členskými štátmi. Tento celkový príslub značného rozsahu, ktorý predstavuje viac ako 50 % všetkých miest na presídlenie, ktoré dali štáty k dispozícii UNHCR na rok 2020, podčiarkuje pokračujúci záväzok členských štátov poskytovať ochranu, zachraňovať životy a ponúkať spoľahlivé alternatívy k neregulárnym pohybom.
- (14) V kontexte predpokladaných globálnych potrieb v oblasti presídľovania na rok 2020, trojročnej stratégie UNHCR (2019 – 2021) týkajúcej sa presídľovania a doplnkových možností a prvého Globálneho fóra o utečencoch (december 2019) tento významný záväzok členských štátov potvrdzuje, že EÚ prevzala úlohu globálneho lídra v oblasti presídľovania.
- (15) Výber prioritných regiónov pre presídľovanie v rámci príslubov na rok 2020 vychádza z globálnych potrieb v oblasti presídľovania, ktoré predpokladá UNHCR, ako aj z potreby pokračovať vo vykonávaní vyhlásenia EÚ a Turecka z marca 2016. Členské štáty by mali pokračovať v presídľovaní z Turecka, Jordánska, Libanonu, ako aj z kľúčových afrických krajín pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemnú moriu vrátane Líbye, Nigeru, Čadu, Egypta, Etiópie a Sudánu. Zároveň by mali podporovať mechanizmy núdzového tranzitu v Nigeri a Rwande a poskytovať miesta pre potreby núdzového presídlenia. Vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka zahŕňa aktiváciu dobrovoľného systému prijímania osôb z humanitárnych dôvodov s Tureckom za predpokladu, že boli splnené všetky nevyhnutné podmienky a že neregulárne prekračovanie hraníc medzi Tureckom a EÚ prestalo alebo sa aspoň podstatným a udržateľným spôsobom obmedzilo.
- (16) V snahe pomôcť členským štátom dosiahnuť cieľ 29 500 miest v roku 2020 im bolo z rozpočtu Únie poskytnutých približne 300 miliónov EUR ⁽¹⁰⁾. V závislosti od pravidiel Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) môžu byť členské štáty oprávnené na stimulačný príspevok vo výške 10 000 EUR za presídlenú osobu z prioritných regiónov alebo obzvlášť zraniteľných skupín a 6 000 EUR za iné presídlenie.
- (17) Od januára do marca 2020 prišlo do EÚ v rámci príslubov na rok 2020 viac ako 3 600 presídlených osôb. Vypuknutie pandémie koronavírusu však vážne narušilo operácie presídľovania. Členské štáty, UNHCR a Medzinárodná organizácia pre migráciu (ďalej len „IOM“) pozastavili tieto operácie v polovici marca 2020. UNHCR a IOM 18. júna 2020 oznámili, že došlo k obnoveniu cestovania utečencov na účely presídlenia ⁽¹¹⁾. Od leta začali viaceré členské štáty postupne obnovovať svoje činnosti presídľovania.
- (18) Táto bezprecedentná globálna zdravotná hrozba a opatrenia na obmedzenie šírenia vírusu mali značný vplyv na všetky operácie a postupy súvisiace s presídľovaním, prijímaním osôb z humanitárnych dôvodov a komunitným sponzorstvom. Ukázalo sa, že je potrebná koordinácia úrovni EÚ, aby bolo možné maximalizovať vplyv prijatých opatrení.
- (19) Komisia vo svojom *Usmernení týkajúcom sa vykonávania príslušných ustanovení EÚ v oblasti konaní o azyle a návrate a presídľovania* ⁽¹²⁾ vyzvala členské štáty, aby naďalej preukazovali solidaritu s osobami, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a krajinami mimo EÚ, ktoré sú hostiteľskými krajinami pre veľký počet utečencov, a to tak, že v maximálnej možnej miere zabezpečia kontinuitu postupov súvisiacich s presídľovaním. Komisia vyzvala členské štáty, aby zvážili nové spôsoby práce, ako sú napr. osobné pohovory na diaľku alebo presídlenie na základe spisu. Európsky podporný úrad pre azyl (ďalej len „EASO“) poskytol rýchlu operačnú podporu, keď v rámci siete pre presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov zorganizoval sériu tematických online stretnutí.
- (20) Uznávajúc negatívny vplyv pandémie koronavírusu na vykonávanie príslubov prijatých na rok 2020 Komisia rozhodla, že predĺži obdobie vykonávania, ktoré tak bude pokračovať aj po roku 2020, aby sa členským štátom zabezpečil dostatočný čas na úplné vykonanie týchto príslubov. Pôvodne jednoročný program sa preto pretransformuje na dvojročný program pokrývajúci roky 2020 – 2021, počas ktorého by mali členské štáty vykonať 29 500 príslubov. Okrem toho sa členské štáty vyzývajú k tomu, aby v rámci možností zvážili ďalšie národné programy presídľovania financované štátom.

⁽¹⁰⁾ Finančná podpora je kombináciou rozpočtových prostriedkov na roky 2019 a 2020, ktoré boli členským štátom poskytnuté v dvoch splátkach.

⁽¹¹⁾ <https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grand-ioms-vitorino-announce-resumption.html?query=resettlement%20resumption>.

⁽¹²⁾ C(2020) 2516 final.

- (21) V záujme zabezpečenia nepretržitého úsilia EÚ v oblasti presídľovania po narušení činností, ku ktorému došlo v dôsledku pandémie koronavírusu, by sa mali od roku 2022 zvážiť nové programy presídľovania, pričom by sa malo prihliadať na finančné zdroje, ktoré boli na podporu prísľubov členských štátov pridelené z Fondu pre azyl a migráciu na roky 2021 – 2027. Ambíciou Únie naďalej ostáva stabilné zvyšovanie počtu presídlení v nasledujúcich rokoch.
- (22) Okrem finančnej podpory EÚ sa členským štátom pri presídľovaní osôb poskytuje pomoc aj formou rôznych opatrení. Cieľom EASO je pomáhať členským štátom pri plnení ich prísľubov na presídlenie. Zariadenie na podporu presídľovania v Istanbuli, ktoré je v prevádzke od apríla 2019 (pilotná fáza), podporuje úsilie členských štátov v oblasti presídľovania z Turecka. Okrem toho sieť pre presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov podporovaná úradom EASO, ktorá funguje od januára 2020, podporuje spoluprácu a výmenu poznatkov medzi členskými štátmi, pričom kladie dôraz na témy špecifické pre EÚ. Túto sieť využili členské štáty ako hlavné fórum pre výmenu informácií a partnerské učenie, aby sa dokázali vysporiadať s dôsledkami pandémie koronavírusu.
- (23) Navyše v súlade s trojročnou stratégiou UNHCR (2019 – 2021) týkajúcou sa presídľovania a doplnkových možností je okrem presídľovania vhodné presadzovať aj zavedenie alebo ďalšie využívanie modelov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností ako ďalších foriem prijímania, aby sa zvýšil počet miest ponúkaných bezpečnými a legálnymi cestami.
- (24) V navrhovanom nariadení o rámci Únie pre presídľovanie sa počíta s poskytovaním finančných prostriedkov členským štátom pri prijímaní osôb z humanitárnych dôvodov.
- (25) Vzhľadom na rôznorodosť modelov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov majú členské štáty a krajiny mimo EÚ v tejto oblasti už množstvo sľubných skúseností, ktoré možno rozšíriť alebo napodobniť v iných členských štátoch.
- (26) Viaceré členské štáty zaviedli programy komunitného sponzorstva ⁽¹³⁾, ktoré môžu podporiť presídľovanie, prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov a iné doplnkové možnosti. V každom prípade sa môžu súkromní sponzori, skupiny jednotlivcov alebo neziskové organizácie štruktúrovaným spôsobom zapájať do prijímania a integrácie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.
- (27) V kontexte presídľovania môžu programy komunitného sponzorstva pomôcť členským štátom pri zvyšovaní počtu miest na presídlenie, ako aj pri úspešnej integrácii utečencov do prijímacích hostiteľských komunít. Na základe úzkeho partnerstva medzi štátom a organizáciami občianskej spoločnosti poskytujú jednotlivci, resp. skupiny jednotlivcov a súkromní sponzori zvyčajne finančnú, praktickú a morálnu podporu pri prijímaní a integrácii utečencov. Štúdia o uskutočniteľnosti a pridanej hodnote programov sponzorstva z roku 2018 ⁽¹⁴⁾ poukázala na to, že modely komunitného sponzorstva môžu mať mnoho rozličných foriem. V závislosti od zvolenej koncepcie a stanovených cieľov môžu tieto programy pomôcť zvýšiť počet dostupných miest na prijatie osôb, ktoré potrebujú ochranu, umožniť rýchlejšiu a účinnejšiu integráciu, zlepšiť verejnú podporu pre utečencov a presídľovanie a pomôcť zabrániť neregulárnym následným pohybom presídlených osôb.
- (28) K ďalším formám komunitného sponzorstva (okrem presídlenia), ktoré môžu slúžiť ako model, patrí to, čo niektoré členské štáty a súkromné organizácie nazývajú „humanitárne koridory“, teda model komunitného sponzorstva, ktorý momentálne uplatňujú náboženské organizácie v Taliansku, Francúzsku a Belgicku v spolupráci s príslušnými národnými vládami. Podľa tohto modelu sú súkromní sponzori zapojení do všetkých fáz prijímacieho procesu, a to od identifikácie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, až po ich transfer do príslušného členského štátu. Zároveň zodpovedajú za prijatie a integráciu týchto osôb a znášajú súvisiace náklady. Od roku 2016 prišlo takýmto spôsobom do Európy, predovšetkým do Talianska a Francúzska, viac ako 2 700 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu. Podrobné pravidlá spolupráce medzi štátom a súkromnými sponzormi sú často stanovené v memorande o porozumení.
- (29) Vzhľadom na výhody komunitného sponzorstva by mala Únia ďalej podporovať prístup EÚ ku komunitnému sponzorstvu, ktorý by sa opieral o existujúce skúsenosti členských štátov a počítal by so zapojením EASO. Únia bude pokračovať v poskytovaní podpory pri budovaní kapacít aktérov občianskej spoločnosti, ktorí sú zapojení do programov komunitného sponzorstva, a zároveň bude podporovať nadnárodnú výmenu poznatkov s cieľom rozšíriť existujúce programy komunitného sponzorstva a vytvoriť nové programy, a to aj v členských štátoch, ktoré takéto programy doteraz nevykonávali. Na tento účel uverejnila Komisia v roku 2019 osobitnú výzvu na predkladanie návrhov v rámci programu akcií Únie financovaných z fondu AMIF ⁽¹⁵⁾. Podpora doplnkových

⁽¹³⁾ V niektorých krajinách sú známe aj pod názvom „programy súkromného sponzorstva“.

⁽¹⁴⁾ <https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059>.

⁽¹⁵⁾ Výzva na predkladanie návrhov 2019, AMIF-2019-AG-Call, Téma 1: Podporovanie integrácie osôb, ktoré potrebujú ochranu, prostredníctvom programov súkromného sponzorstva.

možností pre osoby, ktoré potrebujú ochranu, a ich ďalšej integrácie je jednou z tém výzvy na predkladanie návrhov na nadnárodné akcie v oblasti azylu, migrácie a integrácie v rámci pracovného programu fondu AMIF na rok 2020 ⁽¹⁶⁾.

- (30) Pandémia koronavírusu mala vplyv aj na programy komunitného sponzorstva. Komisia vo svojom Usmernení týkajúcom sa vykonávania príslušných ustanovení EÚ v oblasti konaní o azyle a návrate a presídľovania vyzvala členské štáty, aby udržiavali komunikačné kanály so sponzormi otvorené, informovali ich o vývoji a pokračovali v náboře a preverovaní sponzorov, aby sa zvýšila budúca hostiteľská kapacita.
- (31) Ako zdôrazňuje UNHCR, zlúčenie rodiny je všeobecne uznávaným kľúčovým faktorom úspešnej integrácie v hostiteľskej krajine. Násilne vysídlené osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, často čelia v súvislosti so svojím právom na zlúčenie rodiny mnohým výzvam, ako sú zdĺhavé a náročné administratívne postupy ⁽¹⁷⁾. To môže viesť k pokusom obísť pravidlá prostredníctvom nebezpečnej neregulárnej migrácie. S cieľom uľahčiť prístup k právu na zlúčenie rodiny v súlade so smernicou o práve na zlúčenie rodiny ⁽¹⁸⁾ sa členské štáty vyzývajú, aby zaviedli do praxe programy na podporu zlúčenia rodiny, ktoré zlepšia prístup k informáciám a zjednodušia proces podávania žiadostí o udelenie víza. Okrem toho sa členské štáty vyzývajú, aby pre prípady, ktoré nespádajú do rozsahu pôsobnosti smernice o práve na zlúčenie rodiny, vytvorili programy pre prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov, ako je napr. rodinné sponzorstvo.
- (32) V snahe zúročiť zručnosti, kvalifikácie a motiváciu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, by sa mali preskúmať aj iné doplnkové možnosti prijímania, ako je napr. vzdelávanie a práca. Viaceré členské štáty podporujú programy, ktoré osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, ako sú napr. študenti alebo pracovníci, uľahčujú prístup k existujúcim legálnym cestám. Členské štáty sa vyzývajú, aby pri takýchto postupoch využívali nástroj EÚ na stanovenie profilu zručností pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Tento osobitný online nástroj pomáha pri mapovaní a zdokumentovaní zručností a kvalifikácií osôb s migrantským pôvodom ⁽¹⁹⁾.
- (33) Odhaduje sa, že menej ako tri percentá utečencov na celom svete majú prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu ⁽²⁰⁾. Aj keď majú zručnosti a potrebné vedomosti, často im chýbajú informácie a finančné prostriedky, aby sa mohli uchádzať o pregraduálne alebo postgraduálne programy v Únii. Členské štáty by mali zvážiť zlepšenie prístupu k univerzitnému vzdelávaniu pre mladých ľudí, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, a zjednodušiť preto proces ich prijímania na svoje územie ako študentov. Takéto iniciatívy si môžu vyžadovať proaktívny proces výberu v krajinách mimo EÚ, jazykové vzdelávanie, flexibilitu kritérií prijímania na študijné programy a udeľovania štipendií, ako aj osobitné opatrenia v oblasti integrácie po príchode. Študentom, ktorí si po absolvovaní štúdia želajú ostať v dotknutom členskom štáte v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 ⁽²¹⁾, by sa malo ponúknuť poradenstvo a pomoc pri hľadaní zamestnania.
- (34) V snahe uľahčiť vykonávanie takýchto programov bude Komisia podporovať partnerské učenie a výmenu skúseností medzi členskými štátmi a zároveň posúdi možnosti poskytovania finančnej podpory EÚ pri navrhovaní a vytváraní takýchto možností pre študentov.
- (35) Členské štáty by mali ďalej zvážiť partnerskú spoluprácu so súkromným sektorom, zamestnávateľmi, odborovými organizáciami a občianskou spoločnosťou s cieľom vypracovať inovatívne medzinárodné schémy pracovnej mobility pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.
- (36) EASO v súčinnosti so sieťou pre presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov bude členským štátom pomáhať pri navrhovaní a vykonávaní programov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností.

⁽¹⁶⁾ Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 26. 6. 2020 o financovaní akcií Únie v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a prijatí pracovného programu na rok 2020. <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf>.

⁽¹⁷⁾ <https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html>

⁽¹⁸⁾ Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 3.10.2003, s. 12).

⁽¹⁹⁾ <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>.

⁽²⁰⁾ Odhady UNHCR: <https://www.unhcr.org/tertiary-education.html>.

⁽²¹⁾ Pozri článok 25 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/801 z 11. mája 2016 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdií, odborného vzdelávania, dobrovoľníckej služby, výmenných programov žiakov alebo vzdelávacích projektov a činnosti aupair (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 21). Článok 25.

- (37) Pri vykonávaní programov presídľovania, prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností by mali členské štáty zohľadniť záväzky vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.
- (38) S cieľom zabezpečiť monitorovanie vykonávania systémov presídľovania EÚ v rokoch 2020 a 2021 by mali členské štáty na požiadanie oznámiť Komisii počet osôb, ktoré boli v súlade s ich príslubom presídlené na ich územie, a zároveň uviesť krajiny, z ktorých boli tieto osoby presídlené. Komisia bude tiež monitorovať rozličné projekty a programy prijímania osôb z humanitárnych dôvodov, ktoré sa vykonávajú v členských štátoch, aby si udržala prehľad o tom, aké legálne možnosti majú osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, ako aj o počte miest, ktoré boli prostredníctvom týchto kanálov ponúknuté.
- (39) Toto odporúčanie by malo byť určené členským štátom. Štáty pridružené k dublinskému systému sa vyzývajú, aby prispievali k spoločnému európskemu úsiliu v oblasti presídľovania, ako aj k spoločnému úsiliu, ktoré sa vynakladá v súvislosti s inými doplnkovými možnosťami.

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

ZVÝŠIŤ POČET ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZAPOJENÝCH DO PRESÍDĽOVANIA A PRIJÍMANIA OSÔB Z HUMANITÁRNYCH DÔVODOV

1. Členské štáty by mali v duchu medzinárodnej solidarity s krajinami prvého azylu alebo tranzitu prispievať k poskytovaniu legálnych možností pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a posilňovať vzájomnú solidaritu.

ZINTENZÍVNIŤ IMPLEMENTAČNÉ ÚSILIE POČAS PANDÉMIE KORONAVÍRUSU A ROZŠÍRIŤ PRESÍDĽOVANIE V STREDNODOBOM HORIZONTE

2. Členské štáty sa vyzývajú, aby na základe skúseností získaných pri vykonávaní predchádzajúcich systémov presídľovania EÚ a v záujme uľahčenia prechodu medzi týmito systémami a stabilným rámcom Unie pre presídľovanie splnili cieľ, ku ktorému sa zaviazali v rámci predkladania príslubov na rok 2020, a teda aby v priebehu dvoch rokov (od 1. januára 2020 do 31. decembra 2021) presídlili z krajín mimo EÚ aspoň 29 500 osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.
3. Členské štáty sa vyzývajú, aby svoje prísluby predložené na rok 2020 vykonali tak rýchlo, ako je to vzhľadom na dôsledky pandémie koronavírusu možné. Nabádajú sa k tomu, aby zväzili inovatívne spôsoby práce a upravili svoje postupy tak, aby dokázali reagovať na meniacu sa situáciu v teréne, a to aj v krajinách prvého azylu.
4. Členské štáty, ktoré ešte v plnej miere nevykonali svoje prísluby v rámci systému presídľovania EÚ na roky 2018 – 2019 ⁽²³⁾, sa vyzývajú, aby tieto prísluby vykonali v rokoch 2020 a 2021 v súlade s ich národnými programami AMIF.
5. Členské štáty by mali v rokoch 2020 a 2021 pokračovať vo svojich činnostiach súvisiacich s presídľovaním v takom rozsahu, v akom im to pandémia koronavírusu umožní, a pri svojich prísluboch by sa mali zamerať na:
 - a) zabezpečenie nepretržitého presídľovania štátnych príslušníkov Sýrie, štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, ktorí boli vysídlení v dôsledku konfliktu v Sýrii, z Turecka s cieľom podporovať vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka z marca 2016; to zahŕňa aktiváciu dobrovoľného systému prijímania osôb z humanitárnych dôvodov za predpokladu, že boli splnené všetky nevyhnutné podmienky a že neregulárne prekračovanie hraníc medzi Tureckom a EÚ prestalo alebo sa aspoň podstatným a udržateľným spôsobom obmedzilo;
 - b) zabezpečenie nepretržitého presídľovania z Libanonu a Jordánska;
 - c) zapojenie sa do procesu ďalšej stabilizácie situácie v centrálnom Stredozemí prostredníctvom presídlenia osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, z Líbye, Nigeru, Čadu, Egypta, Etiópie a Sudánu, ako aj prostredníctvom podpory dočasných mechanizmov UNHCR pre núdzovú evakuáciu najzraniteľnejších skupín migrantov z Líbye, ktoré sa nachádzajú v Nigeri a Rwande.

⁽²³⁾ Odporúčanie (EÚ) 2017/1803.

6. Členské štáty sa nabádajú k tomu, aby flexibilne reagovali na celosvetové potreby v oblasti núdzového presídlenia. Vyzývajú sa, aby v rámci možností vykonali čo najviac príslubov na presídlenie a aby efektívne využili finančné prostriedky, ktoré im boli poskytnuté. Svoje programy presídľovania by mali vykonávať v úzkej spolupráci s UNHCR a v náležitých prípadoch s podporou EASO.
7. V záujme zaistenia kontinuity a opätovného nárastu počtu operácií presídľovania, ktoré boli v dôsledku pandémie koronavírusu narušené, sa členské štáty vyzývajú, aby prispeli k budúcim programom EÚ v oblasti presídľovania. Vyzývajú sa, aby rozšírili svoje už existujúce programy presídľovania, obnovili predchádzajúce programy alebo vytvorili nové s cieľom zvýšiť počet dostupných miest na prijatie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, keď bude presídľovanie opäť možné za bezpečných podmienok pre všetky zúčastnené strany.

ZABEZPEČIŤ KVALITNÉ PROGRAMY PRESÍDĽOVANIA

8. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli všetky fázy procesu presídlenia vykonávané podľa prísnych kvalitatívnych noriem, najmä pokiaľ ide o poskytovanie orientácie pred odchodom (na diaľku) a poskytovanie informácií po príchode. Vyzývajú sa, aby zaistili primerané a dostatočné prijímacie kapacity, v rámci ktorých sa zohľadnia zvýšené zdravotné riziká, s cieľom zabezpečiť rýchly príchod vybraných osôb do Európy.
9. Členské štáty sa nabádajú k tomu, aby navrhli osobitné a účinné programy integrácie a sociálneho začlenenia presídlených osôb, ktoré budú zohľadňovať najmä zraniteľnosť týchto osôb. Vyzývajú sa, aby úzko spolupracovali s občianskou spoločnosťou a prijímajúcimi komunitami v snahe zaviesť alebo rozšíriť programy komunitného sponzorstva pre presídlenie, ktorých cieľom je účinná, lepšia a rýchlejšia integrácia presídlených utečencov do hostiteľských spoločností.
10. Členské štáty by mali zaviesť interné monitorovacie a hodnotiace programy, ktoré budú merať účinnosť a efektívnosť ich systémov presídľovania a príslušných programov integrácie.

PODPOROVAŤ PRIJÍMANIE OSÔB Z HUMANITÁRNYCH DÔVODOV

11. Členské štáty sa vyzývajú, aby zvýšili počet zraniteľných osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, prijatých na svoje územie. Okrem presídľovania by mali zvážiť predovšetkým zavedenie alebo rozšírenie iných legálnych možností pre zraniteľné osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.
12. Členské štáty sa okrem toho vyzývajú, aby uľahčili prístup k právu na zlúčenie rodiny a aby na tento účel zaviedli do praxe programy na podporu zlúčenia rodiny, ktoré zlepšia prístup k informáciám a zjednodušia proces podávania žiadostí. Ďalej sa vyzývajú, aby poskytovali možnosti prijímania pre rodinných príslušníkov osôb, ktorým sa poskytla medzinárodná ochrana, a to prostredníctvom programov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov, ako sú napr. programy rodinného sponzorstva.
13. Členské štáty sa vyzývajú, aby prispievali k prístupu EÚ ku komunitnému sponzorstvu a aby na základe širokej škály modelov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov navrhli prijímacie programy v súlade so svojimi príslušnými vnútroštátnymi prioritami a po zohľadnení priorit a záujmov EÚ v oblasti vonkajších vzťahov.
14. Členské štáty sa vyzývajú, aby úzko spolupracovali s občianskou spoločnosťou v snahe zaviesť alebo rozšíriť programy komunitného sponzorstva ako možnosti prijímania osôb z humanitárnych dôvodov, pri ktorých sú súkromní sponzori, skupiny jednotlivcov alebo neziskové organizácie zapojení do jednotlivých fáz programu – od identifikácie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu v krajine mimo EÚ, až po ich integráciu po príchode.
15. Pri tvorbe uvedených programov komunitného sponzorstva by mali členské štáty a ich partneri vymedziť pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, transparentné a nediskriminačné kritériá výberu. Od začiatku programu by mali zabezpečiť, aby boli jasne vymedzené príslušné úlohy a povinnosti občianskej spoločnosti a vlády vo fáze pred odchodom a po príchode. Členské štáty naďalej nesú zodpovednosť za bezpečnostné kontroly a postupy prijímania a musia zabezpečiť, aby boli zavedené primerané záruky a bezpečnostné opatrenia.
16. Členské štáty sa vyzývajú, aby zaviedli alebo rozšírili programy komunitného sponzorstva, ktorých cieľom je zabezpečiť lepšiu a rýchlejšiu integráciu a sociálne začlenenie osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, do hostiteľských spoločností a lepšiu verejnú podporu vytváraním otvorenejších a inkluzívnejších spoločností.

17. Členské štáty sa nabádajú k tomu, aby udržiavali komunikačné kanály so súkromnými sponzormi počas pandémie koronavírusu i po nej otvorené a aby súkromných sponzorov naďalej zapájali do aktívneho podporovania programov sponzorstva.
18. Členské štáty sa vyzývajú, aby na podporu programov komunitného sponzorstva využili rôzne možnosti spolufinancovania EÚ.

PODPOROVAŤ DOPLNKOVÉ MOŽNOSTI PRE OSOBY, KTORÉ POTREBUJÚ MEDZINÁRODNÚ OCHRANU, SPOJENÉ SO VZDELÁVANÍM A PRÁCOU

19. Členské štáty sa nabádajú k tomu, aby vytvorili a podporovali programy, ktoré uľahčujú prístup k iným existujúcim legálnym cestám pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a aby v relevantných prípadoch využívali na zmapovanie a zdokumentovanie zručností a kvalifikácií uvedených osôb nástroje EÚ. Členské štáty sa tiež vyzývajú, aby čo najskôr poskytli prístup k pracovnému trhu, ktorého súčasťou budú aj aktivačné programy (ako napr. rekvalifikácia a zvyšovanie kvalifikácie). V záujme uľahčenia integrácie do pracovného trhu by mali členské štáty úzko spolupracovať so sociálnymi partnermi.
20. Členské štáty by mali zvážiť zlepšenie prístupu k univerzitnému vzdelávaniu pre mladých ľudí, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, pričom by im mali po zohľadnení ich osobitných potrieb umožniť, aby získali nárok na štúdium. V úzkom partnerstve s univerzitami by členské štáty mohli zvážiť vytvorenie špecifických programov, ktorých súčasťou by mohli byť osobitné a flexibilnejšie prijímacie konania na štúdium, finančná podpora a primerané jazykové kurzy, resp. by mohli rozšíriť už existujúce iniciatívy. Absolventom, ktorí si želajú zostať v dotknutom členskom štáte, by mali poskytovať poradenstvo a pomoc pri hľadaní zamestnania.
21. Členské štáty by mali zvážiť partnerskú spoluprácu so súkromným sektorom a zamestnávateľmi s cieľom vypracovať inovatívne medzinárodné schémy pracovnej mobility pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a to bez toho, aby tým boli dotknuté ich práva na ochranu.
22. Členské štáty sa vyzývajú, aby prispievali k prístupu EÚ ku komunitnému sponzorstvu, aby tak podporili doplnkové možnosti v oblasti vzdelávania a práce pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu.

POSILŇOVAŤ SPOLUPRÁCU MEDZI ČLENSKÝMI ŠTÁTMI A PODPOROVAŤ PRESÍDLOVANIE NA GLOBÁLNEJ ÚROVNI

23. V snahe zúročiť výhody a potenciál spolupráce a koordinácie na úrovni EÚ v oblasti presídľovania, prijímania osôb z humanitárnych dôvodov, komunitného sponzorstva a doplnkových možností sa členské štáty nabádajú k tomu, aby sa zapojili do siete EASO pre presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov a aby sa aktívne podieľali na jej stretnutiach a činnostiach.
24. Členské štáty by mali spolupracovať v rámci siete EASO pre presídľovanie a prijímanie osôb z humanitárnych dôvodov, aby uľahčili včasné a plynulé obnovenie presídlení po tom, ako budú zrušené obmedzenia súvisiace s pandemiou koronavírusu, a aby vytvorili nové spôsoby práce a nové postupy, ktoré operáciám presídľovania zaručia väčšiu odolnosť zo strednodobého hľadiska.
25. V snahe rozšíriť presídľovanie do celého sveta by mali členské štáty uzavrieť partnerskú spoluprácu s krajinami mimo EÚ, ktorým by mali prostredníctvom budovania kapacít a výmeny skúseností a najlepších postupov pomôcť pri vytváraní programov presídľovania, pričom by mali čerpať z odborných znalostí EASO a opierať sa o spoluprácu s UNHCR a IOM.

MONITOROVANIE

26. Členské štáty by mali na požiadanie oznámiť Komisii počet osôb, ktoré boli v súlade s ich príslubom presídlené na ich územie, a zároveň uviesť krajiny, z ktorých boli tieto osoby presídlené.
27. Členské štáty by mali Komisiu informovať o osobách, ktoré boli prijaté prostredníctvom systémov prijímania osôb z humanitárnych dôvodov, ako aj prostredníctvom iných doplnkových možností.

FINANČNÁ PODPORA

28. Členské štáty by mali v plnej miere využiť finančnú podporu, ktorá im bola z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu poskytnutá na zostávajúcu časť vykonávacieho obdobia v záujme splnenia prísľubov na presídlenie, aby tak zabezpečili, že všetky fázy procesu presídlenia uvedené v tomto odporúčaní sú vykonávané podľa prísnych kvalitatívnych noriem.
29. Na podporu a zlepšenie presídľovania, prijímania osôb z humanitárnych dôvodov a iných doplnkových možností pre osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, ako aj ich integrácie a sociálneho začlenenia do hostiteľských spoločností by mali členské štáty v plnej miere využiť aj iné možnosti financovania zo zdrojov EÚ, najmä Európsky sociálny fond a Európsky fond regionálneho rozvoja, ktoré by mali využívať v súlade s ich príslušnými cieľmi.

ADRESÁTI

Toto odporúčanie je určené členským štátom.

V Bruseli 23. septembra 2020

Za Komisiu
Ylva JOHANSSON
členka Komisie

PRÍLOHA

Presídlenie: prísluby na rok 2020

Členský štát	Celkový počet miest na rok 2020
Belgicko	758
Bulharsko (*)	[25]
Česko	
Dánsko	
Nemecko	5 500
Estónsko	
Írsko	994
Grécko	
Španielsko	1 000
Francúzsko	5 200
Chorvátsko	100
Taliansko	700
Cyprus	
Lotyšsko	
Litva	18
Luxembursko (*)	[50]
Maďarsko	
Malta (*)	[20]
Holandsko	1 902
Rakúsko	
Poľsko	
Portugalsko	1 150
Rumunsko	200
Slovinsko	
Slovensko	
Fínsko	850
Švédsko	5 114
Spojené kráľovstvo	6 000
SPOLU	29 487

(*) Vykonávanie príslubov z predchádzajúceho systému (nezapočítané do príslubov predložených na rok 2020).